

Motion till riksdagen 2005/06:Kr359

av Nikos Papadopoulos och Kaj Nordquist (s)

Tolkutbildning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tolkutbildning.

Motivering

Utredningen om kontakttolkar har i våras lämnat sitt betänkande ”Tolkutbildning – nya former för nya krav” (SOU 2005:37) till regeringen. Utredningen föreslår en reformerad utbildning som skall koncentreras till tre folkhögskolor. Enligt utredaren Stig Lundström bör kvaliteten på tolkning förbättras, individens rättssäkerhet tryggas och tolkyrkets status höjas.

För många folkhögskolor har tolkutbildningen haft en stor betydelse för verksamheten. Deras elever har varit högutbildade, de använder domare som lärare och det har inte varit brist på sökanden till de kortkurser och vidareutbildningar som anordnats. För vissa folkhögskolor betyder minskningen av utbildningsplatser stora ekonomiska förluster medan andra kan kompensera detta genom att erbjuda andra utbildningar. Gemensamt för de flesta är dock de positiva erfarenheter om kortare utbildningstillfällen som underlättar deltagandet i studier speciellt för vuxna med barn. Om tolkutbildningen enligt förslaget läggs på tre folkhögskolor kommer det att minska studiemöjligheter för de äldre studenter som redan bildat familj. Långa resor och övernattningar under längre tid kommer säkerligen att minska antalet studenter vid tolkutbildningar.

Införandet av den nya instans- och processordningen i utlänningsärenden (s.k. NIPU) ökar behovet av tolkar, och därför ska man snabbutbilda ett antal tolkar för att tillfredsställa behovet innan reformen träder i kraft den 31 mars 2006. I dag är antalet tolktimmar av auktoriserade tolkar fördelade ganska jämt mellan Göteborg, Stockholm och Malmö, dvs. de orter som kommer att ha immigrationsdomstolar. Resten av tolkarna är spridda över hela landet. Med tanke på den kommande efterfrågan av kontakttolkar bör flera utbildningar placeras i närheten av dessa städer.

Fel! Okänt namn på

Majoriteten av kontakttolkar arbetar i dag i huvudsak på deltid eller på timmar och är inte auktoriserade, dvs. har inte gjort auktorisationsprov vid Kammarkollegiet. Även om behovet av tolkar har ökat räcker inte efterfrågan till en heltidssysselsättning för de flesta som arbetar inom yrket. I utredningsdirektivet skrivs bl.a. att ”det råder brist på tolkar med tillfredsställande kompetens, speciellt i små tolkspråk. Incitamenten för att genomgå auktorisation är i dag svaga på grund av efterfrågan på auktoriserade tolkar; de är dyrare att anlita än icke-auktoriserade”. Den delen av problematiken tycks inte försvinna med utredningens förslag, inte heller när man dessutom försvårar för studenter, ofta med utländsk härkomst, som flyttat till eller bildat sina familjer i Sverige. Med de möjligheter för utbildning som står till buds med kortare kurser och påbyggnadsutbildningar lär inte antalet auktoriserade kontakttolkar öka den närmaste framtiden.

Eftersom det är svårt att försörja sig som tolk i dag och utbildningsmöjligheterna föreslås minska är det ytterst tveksamt om utredningens förslag är den rätta vägen att nå fram till de intentioner som utredningsdirektivet hade. Om marknaden får styra så att myndigheterna hellre anlitar billigare, icke-auktoriserade tolkar är den föreslagna reformen ett slag i luften. Om man verkligen vill ha en förändring för att öka antalet auktoriserade kontakttolkar bör man i så fall lagstiftningsvägen reglera användandet av dessa inom den offentliga verksamheten.

Stockholm den 4 oktober 2005

Nikos Papadopoulos (s)

Kaj Nordquist (s)